א) פאה פ"ח מ"ז. ב) פחחי קיב. קיג., ג) פאה פ״ח מ״ו דיב. קיג., ד) פאה פ״ח מ״ו ד״ב ט., ד) [ישעיה ו],

תורה אור השלם

1 וַיאמֶר משָׁה אָבְלָהוּ הַיּוֹם כִּי שָׁבָּת הַיּוֹם לִיהוְה הַיּוֹם לֹא תִּנְצְאָהוּ בַּשְּׁדָה: שמות טז כה

2 הנה אנכי שלח לכם את 1 הבה אנבי שלה לכם את אליה הנביא לפני בוא יום א הגרול והנוךא:
מלאכי ג כג
ז'ום עברה היום ההוא

יום צרה ומצוקה יום שאה ים בְּן יוֹבְיקוּת וּמְשׁךּ וַאֲפֵּלְה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶּל:

ווא היות ביום ההוא ביום 4 וְהָיָה בִּיוֹם הַהוּא בִּיוֹם בוא גוג על אדמת ישראל בא גוג על בּין בְּיוֹר יְּשְׁן בֵּיל חַמְתִי בְּאַפִּי:

5 אָז תִּתְעַנַּג עַל והרכבתיה על במתי ארץ יים בין די די די יעקב אָבִיךְּ כִּי פִּי יְיָ דְּבֵּר: ישעיהו נח יד

רבינו חננאל

ולפיכך שנינו שמציל מזון ג' סעודות, ומתניתין מחוורתא דלא כר' חידקא. בלי מאכל אינו מדיח אלא מה שצריך לוכל בו בשבת לפי זמז סעודותיו. אבל כלי

לעולם מלילין מוון ג' סעודות. מדלה אמר ארבע לית ליה דרבי חידקה: מכלל דסנה קמה שלש סעודות סבירה ליה. דבההי לה איפליגו אלא דת"ק סבר מה שעבר כבר לא יציל ולרבי יוסי יציל:

ומחלקין לעניים ב' סעודות ליום מיום ליום: לא יטול. כיון דיש לו מציליז מזוז ג' סעודות מאי לאו דלא אכל נמלא גחל לעניים: קופה. מעות הן לא דאכל שחרית מצילין מזון שתי סעודות לפרנס עניים בני טובים דזיל להו מאי לאו דלא אכל לא דאכל במנחה מצילין מילתא דתמחוי ומתחלקין מע"ש מזון סעודה אחת מאי לאו דלא אכל לא לע"ם: י"ד סעודות לה יעול מן דאכל והא מדקתני סיפא רבי יוםי אומר ההופה. שהרי יכול להמחיו לע"ש לעולם מצילין מזון ג' סעודות מכלל דתנא הבאה אבל כשיש לו מזון י"ב יטול קמא ג' סבירא ליה אלא מחוורתא מתני' שהרי לא תחלק עוד עד שיגיע ע"ש דלא כרבי חידקא והא ⊕דתנן מי אשיש לו והרי לשבעה ימי שבת לריכין י"ד סעודות: אכליה בשבתא. שהרי מזון שתי סעודות לא ימול מן התמחוי מזון תאכלנה סמוך לערב ולא תלטרך ארבע עשרה לא ימול מן הקופה מני לא לאכול בלילה. ואף על גב דאמרינו רבנן ולא רבי חידקא אי רבנן חמסרי הויין לקמן לעולם יסדר אדם שלחנו אי רבי חידקא שית סרי הויין לעולם רבגן במולאי שבת ה"מ למאן דאפשר ליה: האמריגן ליה מאי דבעית למיכל באפוקי במעניתה מותבינן ליה. בתמיה: שבתא אכליה בשבתא לימא רבנן היא ולא אלא הא מני ר' עקיבא היא. ולענין ר' חידקא אפי' תימא ר' חידקא דאמרינן סעודת שבת במאן דאפשר ליה איכא ליה מאי דבעית למיכל במעלי שבתא למימר כרבנן ואיכא למימר כרבי חידקא ומיהו האי דלריך לבריות אכליה לאורתא וכולי יומא דמעלי שבתא יעשה שבתו חול ולא יטיל על אחרים בתעניתא מותבינן ליה אלא הא מני רבי כבוד שבתותיו: חין פוחתין לעני עקיבא היא דאמר^{ים ב}עשה שבתך חול ואל העובר ממקום למקום. שחינו לן תְצֹמרך לבריות יוהא דתנן יאין פוחתין בלילה אצלם: מככר. הלקוח לעני העובר ממקום למקום מככר בפונדיון בפונדיון כשהשער ד' סאין בסלע מד' מאין בסלע לן נותנין לו פרנסת לינה והפונדיון אחד מי"ב בדינר דהוא ואם שבת נותנין לו מזון ג' מעודות לימא אחד ממ"ח בסלע ושיערו לו חכמים ככר זו לשתי סעודות היום והלילה: רבנן היא ולא ר' חידקא לעולם ר' חידקא לן נותנין לו פרנסת לינה. לקמן כגון דאיכא מעודה בהדיה דאמרינן ליה הא מפרש מאי היא שהרי סעודה של דאיכא בהדך אכליה וכי אזיל בריקן אזיל לילה בכלל ככר היא וככר זו משערינן דמלווינן ליה סעודה בהדיה מאי פרנסת בעירובין (דף פב:) למזון שתי סעודות לינה אמר רב פפא פוריא ובי סדיא: ת"ר לעירובי תחומין: ואם שבת. אללם יקערות שאכל בהן ערבית מדיחן לאכול בשבת: מאי פרנסת לינה. הא הבל בהן שחרית שחרית מדיחן לאכול בהן בצהרים בצהרים מדיחן לאכול בהן במנחה ליה סעודת הלילה: בי סדית. לבדין פולטר"ה להניח תחת מראשותיו: שוב אינו מדיחן. דאין הדחה זו מן המנחה ואילך שוב אינו מדיח אבל כוסות אלא לחול: חבלו של משיח. כדאמרי׳ וקיתוניות וצלוחיות מדיח והולך כל היום בכתובות (דף קיב:) דור שבן דוד כולו לפי שאין קבע לשתיה א"ר שמעון בן בא בו הטיגוריא בתלמידי חכמים פזי א"ר יהושע בן לוי משום בר קפרא הכל שנאמר ועוד בה עשיריה וגו'ף. חבלי המקיים שלש סעודות בשבת ניצול משלש לשון חבלי יולדה (הושע יג): בלי מלרים. פורעניות מחבלו של משיח ומדינה של גיהנם כלומר אין לה קך: או ספענג. בתר וקרחת לשבת עונג כתיב: וממלחמת גוג ומגוג מחבלו של משיח כתיב

הכא יום וכתיב התם יהנה אנכי שולח לכם נחלת את אליה הנביא לפני בוא יום וגו' מדינה של גיהנם כתיב הכא יום וכתיב התם ניום עברה היום ההוא ממלחמת גוג ומגוג כתיב הכא יום וכתיב התם ⁴ביום בא גוג א"ר יוחנן משום רבי יוםי כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים שנאמר אוֹ תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך

כדי שלא יהא ניזון מן הלדקה אבל נחלת הכא כבר הוא ניזון ולהכי נוטל כל צורכו ומשני דאיכא סעודה בהדיה המתרץ היה סבור שהיה פשוט למקשה שהסעודה שיוליך עמו נותנין לו באחד בשבת אע"פ שבשאר ימים נותנין לו סעודה שיוליך עמו עם אחרות בע"ש אין נותנין לו אותה עד שילך לפי שאינו מיד עד אחר השבת ולכך היה סבור שהתקשה לא היה יודע שהביא סעודה עמו ואין לו בתחלת השבת אלא ד' להכי משני הולד ליה דאיכא סעודה בהדיה והמקשה משיב דפשיטא ליה דאיכא סעודה בהדיה אך קשה ליה כיון דמתרלת דאכיל לכולהו וכי אזיל

בריקן אזיל שכמו שהביא עמו לכאן כן ישאנה עמו בנאחו מכאן ומשני דמלוינן ליה כו': דמלריבן סעודה בהדיה. וא"ת א"כ אמאי נותנים לו צ' סעודות כיון שמביא אחת עמו יתנו לו אחת ויאכל אחת והאחת יוליך עמו וי"ל דאין מחלקין תמחוי בלילה אלא ביום בזמן הסעודה ולכך נוחנין לו שנים שיאכל אחת מיד ואחת בלילה במקום שיהיה ואחת להוליך עמו למחר: לפי שאין קבע לשתיה. מכאן יש ללמוד בלילה כשרוצה להחענות למחר לאחר אכילה אע"פ שאינו יכול לאכול אם לא התנה לפי שמסתמא כשבירך סילק דעתו מלאכול מלשתות ודאי לא סילק דעתו כדאמר הכא דאין קבע לשתיה והיכא דלא שכיח יין אע"ג דסילק דעתו מן היין מ"מ ממים לא סילק דעתו ומיהו אומר ר"י דשמא דוקא בימיהם שהיו קובעין עצמן לשתיה אחר אכילה אמרו דאין קבע לשתיה אבל לדידן לא וריב"א פירש במסכת תענית (דף יב.) שאף לאחר שישן מותר לשתות על פי הירושלמי ואין ר"י רוצה להקל כל כך כיון שלא נזכר בהדיא בש"ס שלנו ועיין חוספות תענית יב: ד"ה ניםן:

במנחה מצילין מזון סעודה אחת. מכאן משמע דומן אכילה שלישית בשבת היא מן המנחה ולמעלה דלא כאותם

שמחלקין סעודת שחרית ומברכין בינתים ומיהו מהא דאמרינן **סמחוי**. קערה גדולה היא וגובין בה גבאים מאכל מבעלי בחים - בפסחים בפ"ק (דף יג.) י"ד שחל להיות בשבת^א משייר מזון שתי

סעודות^ב אין ראיה מדאין משיירין מזון ג' סעודות שאין לעשות כ' סעודות שחרית דהא כיון שאוכל הכל שחרית השיב כסעודה אחת ועוד אומר ר"י שיש כאן איסור ברכה שאינה לריכה כדאי׳ בפ׳ בא לו (יומא דף ע.) גבי ובעשור שבחומש הפקודים דקאמר וניתי ס"ת אחרינא ונקרי א"ר שמעון בן לקיש מפני ברכה שאינה לריכה: מבבר בפונדיון בו'. היינו כר' יוחנן בן ברוקא דחשיב ככר בפונדיון מד' סאין בסלע שתי סעודות דעירוב ופליג התם ועירוביו דף פב:) ארבי מאיר ורבי יהודה

שאומרים התם שיעור אחר: והא דתנן אין פוחתין כו' נימא רבנו היא ולא רבי חידקא.

אומר ר"י דאין לפרש שבת נותנין לו

מזון ג' סעודות דהיינו כשבא שם

בע"ש לעת האוכל דמסתמא ישבות

שם שאין רגילות כל כך ללכת ערב

שבת ובשביל שבת נותנים לו סעודה

אחת יותר ממה שנותניו לו בשאר

ימים דא"כ היכי ניחא לרבנן והלא מן

הכל אין לו כי אם ד' סעודות אחת

שהביא עמו דמלוינן בהדיה ושלשה

שנתנו לו וכשיאכל אחת בערב שבת

לא ישארו בידו רק ג' סעודות ואותן

יאכל בשבת וא"כ תיקשי נמי לרבנן

וכי אזיל ריקן אזיל כדפריך בסמוך

ומיהו איכא 'למימר דבסמוך לרבנן

נמי פריך אבל קשה דכי משני

דמלוינו ליה סעודה בהדיה לא תירז

כלום לֹר׳ חידקא דאין לו לשבת כ״א

שלש סעודות ולר׳ חידקה לריך ד׳

ונראה לר"י דכשבא בע"ש לעת

האוכל נותנין לו מזון ב' סעודות כמו

בשאר ימים ואם בא לשבות שם

מוסיפין לו עוד ג' סעודות והחמר

לימא רבנן היא ולא רבי חידקא

דלרבנן ניחה שיש בידו ה' סעודות

בתחילת שבת ואותה שהביא עמו

יאכל בע"ש ומאותן ה' סעודות יאכל

ג' בשבת ואחת במולאי שבת ואחת

יוליך עמו אלא לרבי חידקא כשיאכל

ד' בשבת ואחת להוליך עמו למחר

א"כ מה יאכל במולאי שבת וליכא

למימר דאמרינן ליה מה דהוה לך

למיכל באפוקי שבתא אכול בשבתא כדאמרי' לעיל דהתם אמרינן ליה

סעודות. מוס' הכח"ש.

ל א מיי׳ פ״ט מהלכות

שבת הלכה ז סמג עשין ל טוש"ע או"ח סי רמב: לב ג מיי' פ"ו מהלכות

עשין קסב טוש"ע יו"ד סימן רג סעיף ד: לג ד מיי׳ פר״י י

שבת הלכה ז סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שכג

סעיף ו: לד ה מיי׳ פ״ל שם הלכה ט סמג עשין ל טוש"ע או"ח סימן רצא סעיף א:

לעזי רש"י

.[פילטרי"ש].

מוסף רש"י

. נחלה בלי מצרים. כמה בחדה בדי מצרים. כמה שנאמר (בראשית כח) ופרלת ימה וקדמה וגו'. לא כאברהם שנאמר (שם יג) הארץ אשר שמותר (שם יג) שחוק משר אתה רואה, ויעקב שתר את השבת, שנאמר (שם לג) ויחן את פני העיר, שקבע תחומין עם דמומי חמה כך פי' ר' שמשון (ישעיה נח יד).

מוסף תוספות

א. מבערין את הכל מלפני ב. אבל מזוז ג' סעודות איז מוס׳ הרח״ם. ג. (ד)אף אם יחלוק סעודה אחת לשתי